GAZETA KRAKOWSKA

Nro 90.

Z KRAKOWA DNIA 8. LISTOPADA 1812 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 31. Października.

Ministerium Sprawiedliwości.

Podaie do wiadomości publiczney, iż N. Pan Dekretem swoim w dniu 18 Września 1812 roku w Pilnic wydanym raczył łaskawie mianować Notaryuszami Departamentu Siedleckiego UUr. Wiktora Witkowskiego; — Jana Mościckiego.

Notaryuszami Powiatowemi,

Do Pow. Żelechowskiego Ur. Fr. Lubańskiego.

— Węgrowskiego Ur. Piot. Zaboklickiego.
— Łosickiego, Ur. Anton. Złotkowskiego.
— Radzyńskiego, Ur. Fr. Radzikowskiego.
— Bialskiego, Ur. Wincentego Rozwodę.
— Włoda. Ur. St. Bouduin de Courtenay.
— Węgrowskiego, Ur. Franc. Roguskiego.
— Żelechowsk. Ur. Lud. Modrzewskiego.
— Garwolińsk. Ur. Józ. Bogusławskiego.

Konserwatorami Hypotek.

Do Ptu Garwol. Ur. Jakoba Kwiatkowskiego.
— Łosickiego Ur. Szymona Czarnockiego.
— Łukowsk. Ur. Joz. Kal. Szaniawskiego.
— Radzyńskiego, Ur. Jana Mnińskiego.
— Bialskiego, Ur. Xawer. Referowskiego.

Toż Ministerium podaie do wiadomości, iż N. Pan Dekretem swoim w dniu 15 Października 1812 r. w Dreznie wydanym raczył łaskawie mianować Ur. Tomasza Szaniawskiego Podsędkiem Sądu Pokoiu Powiatu Włodawskiego w Departamencie Siedleckim;

Ur. Brzozowskiego, dotąd Prokuratora Królewskiego przy Trybunale cywilnym pierwszey instancyi Departamentu Warszawskiego, Prokuratorem Królewskim przy Sądzie kryminalnym Departamentow Warszawskiego i Kaliskiego, w mieysce W. Niemojewskiego, który Prezesem Trybunału Kaliskiego mianowanym został;

Ur. Jana Borakowskiego, dotąd Sędziego Trybunału I. Instancyi Dep. Warszawskiego, Prokuratorem Królewskim przy tymże Trybunale;

W mieysce iego Ur. Antoniego Podoskiego, dotąd Podprokuratora przy Sądzie Appellacyynym;

W mieysce tegoż Ur. Marcellego Tarczewskiego, dotąd Assessora przy Trybunale Warszawskim;

W mieysce zaś Ur. Tarczewskiego, Ur. Romana Rutkowskiego, byłego Pisarza wydziału IV. Sądu Appellacyynego, Assessorem przy Trybunale Warszawskim.

Toż nareszcie Ministerium podaie do wiadomości, iż Nayiaś. Pan Dekretem swoim w dniu 8 Paźdz. 1812 r. w Dreznie wydanym raczył łaskawie potwierdzić zapisy testamentem ś. p. JXiędza Hr. na Tęczynie Ossolińskiego na dniu 1 Maia 1812 sporządzonym.

1. Dla ubogich mieszkańcow miasta Rossosza w szpitalu przy kościele, Rossowskim będących, czwartą część procentow lub dochodow, z tey części dóbr Rossosza i Korczowki, która po uczynionym pomiędzy współsukcessorami podziale na testatora iako własność iego przypadnie.

2. Trzy czwarte części powyższych dochodow lub procentow na utrzymanie szkoły parafiialney przy tymże kościele Rossosza.

3. Na rzecz kościoła parafiialnego miasta Rossosza zł. pol. ośmset.

4. Xiężom Reformatom i Xiężom Bazyliianom w Bialsku zł. pol. tysiąc, poczynione. — W Warszawie d. 26 Października 1812 r.

Akces do Konfederacyi Jeneralney Królestwa Polskiego.

Łaską N. Cesarza Francuzow, Króla Włoskiego zawołany z południa do wrocenia z regimentem na ziemię oyczystą dla iey obrony, mam sobie za chlubny obowiązek moiem i regimentu mego dowodztwa imieniem przesłać Jeneralney Konfederacyi Królestwa Polskiego ninieyszy akces, pełen nadziei, iż siedmnastoletnie czyny tego regimentu w obcych kraiach dokonane, zostaną na zawsze współrodakom prawym dowodem naszey ku Oyczyznie miłości, za którey całość z radością na nowe poświęcać się idziemy trudy. — W Warszawie d. 27 Października 1812 r.

(Pod.) Baron Państwa Francuzkiego
Ignacy Stokowski.
Pułkownik 7go Regim. Ułanow.
Jędrzey Strowski, Podpułkownik.

Z Moskwy d. 12 Października.

Oprocz wiadomych iuż okropnych zdarzeń w mieście Moskwie, to ieszcze stamtąd piszą: — "Wszystkie prawie cerkwie z swoiemi od wiekow zbieranemi skarby, znacznieysze pałace Panow z ich sprzętami, osobliwości wszelkich kunsztow, które szlachta ze wszystkich części Europy zgromadziła, stały się pastwą płomieni. Któżby mógł tę stratę ocenić w pieniądzach? Długoletnie woyny nie tyleby kosztowały Moskalow, ile w tem mieście utracili nazawsze. Jęk ogołoconych mieszkańcow nie ma granic; ci, co wprzod gotowi byli wszelkie dla kraiu czynić ofiary, wyrzucalą dziś Rostopczynowi, że nie dał żadnego zgoła uwiadomienia o bliskiem wkroczeniu woysk obcych, a nie pomyślił nikt o takim środku, iakiego się chwycono.

Z Magdeburga d. 29 Września.

Prefekt departamentowy przesłał pod dniem 27mym b. m. do Podprefektow, Burmistrzow i Prezesow konsystorskich, następuiący okolnik:

Mości Panowie! Monarcha, który bywszy świadkiem klęski swoiey nad Niemnem, otrzymał przez wspaniałomyślność zwycięzcy naychlubnieyszy pokoy, ten sam mowię, Monarcha, dał się uwieść duchowi przewrotu, owey zapowiedni upadku Państw. Nierozważny! Zerwał traktat będący rękoymią całości iego kraiow i ściągnął pogrom na głowę swoią.

Straszliwy, nakształt lwa obrażonego, staie Napoleon. Przebycie rzek, zabranie szańcow, wyrugowanie nieprzyiacioł, dowiodły iego bytność. Dnia 23go Czerwca, Cesarz Jmć znaydował się nad Niemnem, a dnia 14go Września utkwił swoie orły na wieżach miasta Moskwy. W coż się obrociła owa sława woyskowa, którą tak dowolnie Moskalom przypisywano? Zaledwo wszczęła się woyna, aliści legiony Francuzkie zaięły środek

Państwa, i przecięły związek pomiędzy dwoma morzami, oblewaiącemi kray Moskiewski na północ i południe. Polska odradza się w wolności, ta Polska, która za czasow Sobieskiego obroniła Wiedeń i Niemcy, a którą przecież dozwolono wymazać z rzędu mocarstw?

Tak świetne korzyści, którebyśmy ieszcze bardziey uwielbiali, gdybyśmy mniey byli do nich przyzwyczaieni, tak iawne dowody opieki Boskiey nad woyskiem, zasługuią na naywiększą naszą wdzięczność. Błagaymy niebo, ażeby czuwało nad zwycięzcą w chwili, kiedy ma zbierać owoce dwudziestoletnich prac swoich i udarować roszczką oliwną ludy stałego lądu. Król Jmć Westfalski, Nayiaśnieyszy nasz Monarcha, którego woysko dzieliło sławę oręża Francuzkiego, rozkazał, ażeby w przyszłą niedzielę, to iest dnia 4go Października, śpiewano po wszystkich Kościołach *Te Deum*, na podziękowanie Naywyższemu za zwycięztwo, odniesione nad rzeką Moskwą, przez wielkie woysko, dowodzone od Cesarza Jmci. Uroczystość ta, Mości Panowie, powinna bydź obchodzona z wszelką okazałością, iakiey wymagaią i niesłychane aż do naszego wieku czyny oręża i imie do którego dzieie nic przyrównać nie mogły. (*z Monitora Westfalskiego.*)

Z Paryża d. 25 *Października.*

Onegdayszy Monitor ogłosił następuiące oznaymienie Ministra powszechney policyi:

Trzey byli Jenerałowie Mallet, Lahorie i Guidal, podburzyli niektóre gwardye narodowe przeciw Ministrowi powszechney policyi, przeciw prefektowi policyi i przeciw kommendantowi Paryża. Użyli przeciw nim gwałtu; rozpuszczali fałszywą wieść o śmierci N. Cesarza. Wspomnieni trzey byli jenerałowie są aresztowanemi, przekonanemi o oszukaństwo i odbiorą zasłużoną karę. Nayzupełnieysza spokoyność panuie w Paryżu, która przerwaną tylko była w trzech domach, które rabusie zgwałcić się poważyli. — Ninieysze oznaymienie ma bydź ogłoszone i z rozkazu Radcy stanu i prefekta policyi wszędzie poprzybiiane. W Paryżu d. 23 Października 1812.

Minister powszechney policyi
(Pod.) *Xże Rovigo.*

Dzisieyszy zaś wyraża z teyże okoliczności:

Aresztowane onegday osoby, i te które ściągaią na siebie podeyrzenie współwinowactwa, zaprowadzone wczoray zostały do więzienia Opactwa. Wyznaczona iest woyskowa kommissya, która ie sądzić będzie. Zgromadziła ona się dziś dla przeczytania dowodow obwinienia i badań.

Z Londynu d. 15 *Października.*

Xże Rejent mianował P. Daniela Baylay jeneralnym konsulem w państwie Moskiewskim.

Rząd nasz wydaie teraz korsarskie i odwetowe patenta przeciw Amerykańskim okrętom.

Podług naynowszych listow zdaie się, iż Dey Algierski zamyśla żywo prowadzić woynę przeciw Amerykanom. Uzbraia w tym celu 6 fregat o 44 działach i wielką liczbę pomnieyszych statkow.

Przybyły z Lizbony pocztowy statek przywiozł wiadomości z Hiszpanii do 1go b. m. Jenerał Hill przeszedł po moście pod Almarez za Tagus i poszedł przeciw Toledo. Balleisteros postąpił przeciw połączonem woyskom Francuzkiem. Woysko

)2(

Murcyi czynić miało poruszenie przeciw prowincyi Kuensa. Lord Wellington znaydował się w okolicy Burgos.

Bryg Toskania przybył do Portsmutu z Kądyxu i Koruny. Odpłynął d. 1 b. m. z ostatniego portu, w tym samem dniu, kiedy Admirał Popham powrocił na swoie stanowisko, gdy nie powiodł mu się attak przeciw Guetaria. Admirał ten wysłał fregatę Surveillant do Koruny po moździerze i ammunicyą. Za powrotem tey fregaty miał zamysł uderzyć na zamek Santogna. Jakoż wysiadł tam oddział woysk Hiszpańskich; ale że Francuzi maią tam 5000 ludzi, cofnęli się zatem Hiszpanie. Jenerał Hill znaydował się d. 23 Września w Toledo.

Wypis z urzędowego listu od woyska w Hiszpanii.

" Kiedy Lord Wellington wstrzymywany był w północney Hiszpanii od woyska Francuzkiego przeciw Portugalii działaiącego, Soult miał czas posuwania się ku zachodowi i złączenia się z woyskami środkowem i Walencyyskim. Trzy te korpusy liczące przeszło 80,000 postąpią zapewne przeciw nam. Jenerał Hill spieszy szybkim krokiem do nas, rownie iak Jenerał Cook z 5000 ludzi i Jenerał Rose z osadą z Kartageny. Lord Maitland, ieżeli mu nic nie przeszkodzi, przyłączy się także do nas z korpusem angielsko-sycyliyskim. Lord Wellington nie może iednak nad połączonemi temi siłami obiąć dowodztwa, poki woyska przeciw Portugalii działaiącego nie przepędzi za Ebro, tak żeby mu szkodzić nie mogło. „W takiem położeniu rzeczy spodziewać się potrzeba, że środek Hiszpanii będzie placem walney bitwy. Nie możemy zebrać w ważnem tem mieyscu iak 50,000 ludzi; ale nie lękamy się złego wypadku. Pragniemy iednak, aby przyrzeczone nam z Anglii posiłki na czas nadeszły, bo obawiamy się, aby za pozno nienadeszły. Zdrowie woyska ogółem nie iest naylepsze, i z żalem donieść musiemy, że wielu officerow, a mianowicie lekarzow choroba sprzątnęła.,,

Wypis z listu Lorda Wellingtona do Lorda Bathurst. Z Willa-Toro d. 27 Września.

Działania przeciw zamkowi Burgos trwały ciągle od ostatniego moiego listu pod d. 20 b. m. W nocy z 22 dałem rozkaz do opanowania szturmem zewnętrznych szańcow linii nieprzyiacielskiey; przeznaczona batterya do wsparcia naszych usiłowań przeciw tey linii miała bydź na 23 rano wygotowana; oddział Portugalskiego woyska od 6tey dywizyi miał z lewey strony, a oddział od 1wszey dywizyi pod Majorem Lewrie z przodu na linią nieprzyiacielską uderzyć. Lecz woyska Portugalskie znalazły nieszczęściem tak wielki odpor, iż z przodu nie mogły ani kroku postąpić, a zatem szturm nie nastąpił. Z żalem donieść muszę, iż ponieśliśmy znaczną stratę. Major Lewrie iest zabity, a Kapitan Fraser, który dowodził oddziałem gwardyi raniony. Nieprzyiacielskie woysko stoi przed nami i uważa nasze poruszenia.,,

---

Dziennik państwa umieścił następuiące uwagi o rozwiązaniu parlamentu z pism Angielskich:

Zapowiedziane przed kilku tygodniami rozwiązanie parlamentu przyszło iuż do skutku, i wszędzie przystępuią do nowych obiorow. Krok ten słusznie uważany bydź może iako węzeł wielkiego dra-

ma, które w Anglii graią, a którego rozwinięcie, iak wszystko zapowiada, okropnem bydź musi. — Rozwiązanie parlamentu zgodne wszelako ieſt z duchem uſtaw. Popędliwa, uporczywa i pracowita izba niższa wſtrzymać może naynagleysze działania rządu, a nawet odebrać mu iego prerogatywy. Rząd musi zatem mieć w ręku sposób do obrony, iakoż ma go; a tym ieſt rozwiązanie parlamentu. Lecz ta broń, którą uſtawa powierzyła Królowi, ieſt obosieczna; przeto musi bydź bardzo mądrze używana. Coż ieſt w właściwem duchu konſtytucyi rozwiązanie parlamentu? Odwołanie się do ludu, który ſtaie się nieiako sędzią między parlamentem i rządem. Jeżeli lud mniema, iż dawni iego reprezentanci spuścili z oczu prawdziwy iego interess, tedy obiera innych. Jeżeli zaś widzi, iż rząd chciał nadużyć powierzonej sobie władzy, tedy członki rozwiązanego parlamentu pokażą się przez powtorne obranie w nowym. Jakże ieſt mocna tym sposobem skoiarzona izba niższa? Xże z domu Brunświckiego, powołany do zasiądzenia na tronie Stuartow, nie powinien zapominać, iż nieszczęścia Karola I. pochodziły z kłotni z parlamentem, który ieden po drugim kilka zwinął parlamentow. Do dnia dzisieyszego, gdy znaczna liczba miaſt nie obiera deputowanych, gdy miaſteczka wybieraią tylko tych, których im ich właściciele nakazuią, izba niższa ieſt zapewne niedokładną reprezentacyą ludu Angielskiego. Nie można się obawiać, aby kiedy odebrała moc tak nazwanego długiego parlamentu. Wszelako gdyby członki nowego parlamentu chciały się miniſtrom sprzeciwiać, władza wykonawcza zobaczyłaby się nieiako zawieszoną, a to w środ woyny, która pożera źrodła W. Brytanii i w środ nieukontentowania ludu z drogości żywności i uſtania handlu. —— Nie trudno ieſt znaleść powody, które miniſtrow do niebezpiecznego tego kroku skłoniły. Od śmierci Percewala zachodził spór między miniſterium i niższą izbą. Zawsze zaczepiane i nie umieiące się bronić, zyskało nazwisko wſtecz działaiącego rządu. Oddalanie miniſtrow lub rozwiązanie parlamentu ſtało się koniecznie potrzebnem. Chwycono się pierwszego sposobu, ale bez zadnego skutku. Jeſt to iedyna epoka w dzieiach angielskich, iż naczelnik rządu nie potrafił skoiarzyć miniſterium; przecięż tak się ſtało. Xże Rejent opuszczony razem zoſtał od dawnych i nowych przyiacioł swoich. Każda partya dla siebie pracowała i drugiey się sprzeciwiała; aże nie można było zbliżyć i poiednać tych partyy, zoſtawiono zatem dawne miniſterium, chociaż zaufanie narodu utraciło. Rzadkie to zdarzenie odkrywa nam taiemnicę, która dla oświeconych głow od dawna iuż nią nie była; to ieſt, że monarchiczna część konſtytucyi Angielskiey ieſt zniszczona, chociaż Xże każe sobie ieszcze całować rękę i klęcząc usługiwać, chociaż mowić ieszcze może w czytaney od tronu mowie: "moy lud, moie woyska," Dochodźmy tey odmiany. W pierwszey połowie panowania Jerzego III. wszyſtkie rządowe sprawy znaydowały się w ręku tayney rady czyli gabinetu. Miniſtrowie przynosili Krolewskie rozkazy do parlamentu, i do tego ſtopnia doszło nadużycie, iż Lord North spał spokoynie w swoim krześle pod czas sporow w niższey izbie. Za Pitta odmienił się bieg rzeczy. Zrobił sobie popularność i udzielił parlamentowi moc oporu. W roku 1792 kiedy

była mowa o rejencyi, oświadczył w imieniu parlamentu, że Xże Wallii nie ma do niey większego prawa, iak każdy inny Anglik. W słabych momentach poddał się Król wpływowi miniſtrow i parlamentu. W przypuszczeniu tylko Katolikow do spolnych praw był upornym. Pitt oddalił się i rządził pod iego naſtępcą Sidmouth. Gdy Pitt wszedł znowu do miniſterium obiął dawną przewagę, i całą moc pod siebie podgarnął. Naſtępcy iego szli za iego śladem i ſtali się monarchami Angielskiemi. Spodziewano się, iż skoro Xże Wallii zoſtanie rejentem, podniesie znowu tron. Lecz nieprawda: J. Królewiczowska Mość przeſtaie na proznym tytule i czczey powadze. Czyli zaś kiedy doydzie do wykonywania praw swoich, które mu rod i konſtytucya nadaią, nie ieſt pewna. Nie chciał bowiem położyć końca interegnum miniſtrow i kłotniom partyow.... Lecz miniſtrowie, którzy podgarnęli pod siebie Królewską powagę, pozoſtanąż długo przy swoim przywłaszczeniu? Wszyſtko wroży przeciwnie. Niezdatność i duma bez odwagi, są cechuiącemi ich rysami. Pod Percewalem zdawali się panować nad parlamentem. Zaledwo on zaprzeſtał żyć, gdy obie izby połączywszy się w zdaniu żądały oddalenia miniſtrow. Od czasu iak poſtanowione zoſtało, iż miniſtrowie nie będą odmienionemi, wprowadzał parlament bil za bilem, którem nadaremnie opierali się miniſtrowie. Jeden tylko raz odnieśli bardzo małą większością zwycięztwo, kiedy szło o środki względem przywrocenia spokoyności w wielu hrabſtwach. Od dawna byli miniſtrowie uwiadomieni o zdrożnościach Ludiſtow (buntownikow); lecz nic nie czynili dla ich poskromienia, a dla czego? bo chcieli, aby się zaburzenia barydziey rozszerzyły, i w zaſtraszeniu narodu otrzymali nad nim taką moc, iaką nad Irlandyą wydziwiaią. Gdyby się plan miniſtrow był utrzymał, Angliia byłaby pod prawem woyskowem, i każdy obywatel, któryby przeciw rządowi mowił lub żądał reformy parlamentu, byłby za buntownika poczytany i karany. Lecz narod ma się na oſtrożności. Okrucieńſtwa Irlandzkie nie będą w Anglii powtarzane. Nienawiść przeciw miniſtrom ieſt do tego bodzcem. Można nawet przepowiedzieć czas ich upadku. Naſtąpi on iak skoro wprowadzoną znowu zoſtanie do parlamentu sprawa katolikow. W całem państwie uważaią przypuszczenie ich do spólnych praw iako czyn zgodny z sprawiedliwością i zdrową polityką; przekonywaią się nawet, iż odrzucenie ich żądania zrobi powszechną rewolucyą w Irlandyi. Uwagi te nie poruszą wprawdzie lordow, którzy posiadaią skonfiskowane ich dobra w Irlandyi; będą się żywo przypuszczeniu ich do spólnych praw przeciwić. Większość miniſtrow połączyła się iuż z niemi, dla opierania się wnioskowi Margrabi Wellesleja; ponowią oni ieszcze swoie usiłowania; ale narod nie będzie przy tey narodowey grabieży milczał, żądać owszem będzie w sposobie nie dopuszczaiącym zwłoki, oddalenia miniſtrow, którzy go na naywiększe niebezpieczeńſtwo narażaią. Lecz ktoż na ow czas będzie podporą i przewodnikiem narodu? Zaiſte parlament! bo aż nadto od długiego czasu okazuie się służebnikiem miniſtrow i przeciw tym tylko miniſtrom powſtaie, którzy nie mogą dłużey w miniſterium pozoſtać. Nadaremnie szuka narod swoich reprezentantow w izbie niższey; znaydzie tam tylko powiększey części ajentow publicznego skarbu,

lub niektórych lordow i wielkich właścicielow, którzy kupczą głosami tych, których na parlamentowych członkow obrali. Zyczenie reformy parlamentu stało się powszechnem. Srodek ten, bez którego nie ma dla Anglii bezpieczeństwa, uskuteczniony bydźby mogł bez gwałtu i wstrząśnienia, gdyby nim ministerium, lub parlament kierował; ale obie te władze odpychały go owszem zawsze i teraz ieszcze nie chcą o nim słyszeć; będzie więc na nich wymuszony, ale ktoż może przewidzieć za iaką cenę? ...... Strona dawnych Whigow, do którey łączyli się nieraz przyiaciele dawney konstytucyi, iest teraz bez żadnego znaczenia; przeyście iednego z iey naczelnikow do strony ministrowskiey, łączenie się celnieyszych iey członkow z mężami, którzy iako nieprzyiaciele narodu uważnemi byli, pozbawiło ią zupełnie zaufania. Każdy prawdziwy Brytańczyk myśląc o przyszłości zadrżeć musi nad oyczyzną. W partyi Cobbetta znayduie swoich jakobinow, w Metodystach podłych fanatykow, w Lewellerach (głoszących rowność) mniey natężenia i wściekłości niżeli w dzisieyszych w Ludistach. Jedna z tych partyy byłaby dostateczną do obalenia rządu, a czegoż by nie dokazały, gdyby się porozumiały lub połączyły!

Z Berlina d. 28 *Października.*

Po potyczkach od 26 Września do 1 Października korpus Pruski pod Jenerałem Jork wypocząwszy cokolwiek w Mitawie, zaiął znowu dawnieysze swoie stanowiska pod Peterhof i Dahlenkirchen. D. 27 b. m. uderzył znowu nieprzyiaciel w trzech mieyscach na iego przednie straże; ale z Kalnzehn i Blahan gdy postąpiono przeciw niemu, cofnął się zaraz, tylko pod Tomeszną, gdzie w większey znaydował sile, przyszło do żywey potyczki, w którey brygada Pułkownika Horna znalazła na nowo sposobność popisania się, odparłszy daleko liczníeyszego nieprzyiaciela za rzekę, którą był przeszedł, i zadawszy mu znaczną klęskę. Strata nasza składa się z 4 ranionych officerow i 70 żołnierzy zabitych i ranionych. — Jenerał Jork założył d. 20 głowną kwaterę w Mitawie, a korpus zaiął stanowisko za Eckau, które iest woysku wygodnieysze i zdrowsze, niżeli dotychczasowe w błotnistych okolicach, zwłaszcza w teraźnieyszey porze roku.

Z Karlsruhe d. 20 *Października.*

D. 16 o godzinie 8 w wieczor stolica i cały kray pogrążonemi zostały w naywiększym smutku przez nagłą śmierć Xcia Następcy W. Xięstwa Badeńskiego. Jle urodzenie iego d. 29 Września r. b. powszechną i żywą w całem kraiu sprawiło radość, tyle śmierć iego napełnia wszystkich żalem. Ciało iego pochowane wczoray w wieczor w cichości zostało.

Z Nowego Orleanu d. 26 *Lutego.*
(w Północney Ameryce.

Akt Kongressu Ziednoczonych Stanow Ameryki wyniosł na osobny Stan kray Orleanu, a reszta zwać się będzie Luizyaną. Zgromadzenie tego Stanu przyięło Konstytucyą Ziedn. Stanow na pierwszem posiedzeniu, a na drugiem uchwaliło osobną dla Luizyany. Rząd iey podzielony na władzę prawodawczą, wykonawczą i sądowniczą. Władza prawodawcza będzie przy dwoch Izbach, to iest, przy Izbie Reprezentantow, i Senatorow. Władza wykonawcza przy Wielkorządcy

Stanu Luizyany, na 4 lata obieralnym. Ten nie może bydź obranym na drugie zaraz lat 4ry; mianuie na wakuiące urzędy za wiedzą i zezwoleniem Senatu; ma prawo *aggratiandi*, za upoważnieniem Senatu; dowodzi naczelnie woyskiem lądowem i morskiem, chybaby powołały go do służby powszechney Ziednocz. Stany. Proiekt do prawa przyięty w obu Izbach, będzie podany do potwierdzenia Wielkorządcy, a gdy go nie potwierdzi, odeśle go z zarzutami do Izby, w którey go naypierwey podany. Po roztrzasnieniu onego powtornem, ieżli się nań obie Izby zgodzą, ma iuż moc prawa. — Zostawuie się zupełna wolność czynienia uwag na piśmie i ogłaszania ich drukiem nad działaniami władzy prawodawczey i innych tak dalece, iż tey wolności żadne nigdy prawo ścieśnić nie może, bo dla każdego człowieka nayszacownieyszem iest prawem wolność myślenia i wynurzenia zdania swoiego w iakikolwiek bądź sposob, byle odpowiedział za nadużycie onego.

W dniu 15tym Grudnia r. 1811 dało się uczuć mocne trzęsienie ziemi po razy kilka w kraiu Natchez, w Pensakoli, St. Louis, i w Stanie Ohio, a lżeysze d. 23go Stycznia i 7 Lutego r. b. w naszym kraju. Zdarzenie to iest bezprzykładne w tych stronach, które gdzieniegdzie więcey, gdzieniegdzie zaś mniey szkody zrządziło.

Z Bostonu d. 8 Września.

Kapitan Heys od pierwszey kompanii ochotnikow Chillicote przybył tu wczoray z Detroit. Potwierdził on nieprzyiemną wiadomość, że Jenerał Hull poddał się Anglikom i Indyanom. Dowiaduiemy się oraz od niego, czegośmy się wcale niespodziewali, iż to poddanie się nie dla woysk naszych, ale dla dowodzącego Jenerała Hull iest sromotnem. Musiemy prawdę wyiawić, która każdego dobrego Amerykanina oburzy. Gdyby Jenerał Hull za wkroczeniem do Kanady opasał był zaraz twierdzę Malden, byłby ią pewnie opanował. Na trzy lub cztery dni przed poddaniem się twierdzy Detroit, gdy Anglicy sypali batterye, nie kazał Hull ani raz do nich ognia dać. W środ iasnego dnia przeszli Anglicy i Indyanie przez rzekę i nie wystrzelono do nich. Można ich było w niewolą zabrać, ale Hull nie kazał. Skoro rozwineli się Anglicy i posłali wezwanie, Hull kapitulował bez naymnieyszego odporu. Otworzono bramy i waleczne woyska nasze poddać się musiały daleko mnieyszey sile. Potem udali się Anglicy z kapitulacyą do PP. Arthus i Cass i poddali się także. Sromotna ta kapitulacya okrywa tych niesławą, którzy tak haniebnie zawiedli zaufanie rządu. Utraciliśmy wprawdzie korpus woyska; lecz dzięki Opatrzności mamy ieszcze liczneyszewoysko nad granicą; walczemy za honor, życie i wolność, i z rozpaczą bić się będziemy. Anglia i dzicy iey sprzymierzeńcy doświadczą na nowo, iż iesteśmy synami tych, którzy byli ich zwycięzcami. Anglicy dali broń w ręce leśnym mieszkańcom; skutki tego czynu naypierwey na nich spłyną. W czasie kapitulacyi względem Detroit officerowie i żołnierze płakali ze złości. Pułkownik Müller zamiast oddania nieprzyiacielowi szpady, złamał ią. Jenerał Hull nie złożył rady woyskowey, ale z własney woli kapitulował. Regularne woyska poszły w niewolą; ochotnicy powracaią do domow pod warunkiem niesłużenia w teraźnieyszey woynie.

DODATEK
DO № 90.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 8. LISTOPADA 1812 Roku W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 3 Listopada.

W tych dniach przeiechał tędy z Hiszpanii do wielkiego woyska Jenerał brygady Francuzki Baron Jarry.

Moskale, którzy wkroczyli byli do Departamentu Siedleckiego, cofnęli się z niego na Brześć; woyska zaś ich, które stały w Siemiatyczach i Nurze uchodzą na Wysokie Litewskie.

Główne kwatery Xcia Feldmarszałka Schwarzenberga i Jenerała Regnier coraz się daley za uchodzącym nieprzyiacielem posuwaią.

Według doniesień z miasta Moskwy, Cesarz Napoleon znaydował się tam d. 18 z. m. w naylepszem zdrowiu. Odkrywaią tam codziennie pod gruzami pogorzelisk wielkie skarby w pieniądzach, kruszcach stopionych i innych kosztownych rzeczach. Kremlin, zamienił się w twierdzę; założono tam piece i magazyny dobrze wszelkiemi potrzebami napełnione. Woyska stoią po kwaterach wygodnie, i ciepło są ubrane.

D. 29 z. m. przechodził przez Poznań pułk piechoty Bawarskiey, a wedle Gdańska przeciągnęło w zeszłym miesiącu do W. woyska 15 pułkow piechoty.

Ministerium Sprawiedliwości.

Podaie do wiadomości publiczney, iż N. Pan Dekretem swoim w dniu 15 Paźdz. 1812 roku w Dreznie wydanym raczył łaskawie mianować Ur. Jana Grendyszyńskiego, byłego Podsędka Sądu Pokoiu Powiatu Włodawskiego, Podsędkiem Sądu Pokoiu Powiatu Siedleckiego, w mieysce Ur. Łukasza Latuszewskiego, który Assesorem Trybunału cywilnego Iwszey Instancyi Departamentu Siedleckiego mianowanym został. — W Warszawie d. 24 Październik 1812.

Kommendant Jeneralny Kadetow przeświadczaiąc się tak z rapportow zwyczaynych, iakoteż z wizyt osobnych, że w korpusach Kadeckich znayduią się tacy uczniowie, którzy bez naymnieyszey nadziei postępu po 3, 4ry i do 5ciu lat ciągle zostaią w Iwszey klassie, a maiąc sobie za obowiązek zapobiegać, ażeby koszt publiczny nie był daremnie łożony na opieszałych, lub niezdatnych do wysłużenia się w czasie kraiowi, za zdaniem Dyrekcyi Edukacyi Narodowey postanowił, ażeby w przyszłości każdy Kadet, który do trzeciego roku pozostanie w iedney klassie, odesłany był do Rodzicow, lub opiekunow, a zdatnieyszy przyięty na iego mieysce. Tym zaś, którzy się teraz iuż znayduią od trzech lub więcey lat w iedney klassie, zostawia ieszcze cztery miesiące czasu do okazania poprawy; po upłynieniu zaś tego terminu, ieżeli od Nauczycielow nie pozyskaią dobrego świade-

ctwa, iako opieszali, lub niezdolni do familii nieodzownie odesłanemi zostaną. — Dan w Warszawie d. 27 Paźdz. 1812 r.

(Pod.) *Stanisław Potocki,*
P. R. S. i M. D. E. N. K. J. K. K.
Surowiecki, S. J. D. E. N.
Jeneralny Inspektor Mennicy.

Uwiadomia Publiczność, iż dostrzeżone zostały w Warszawie w cyrkulacyi fałszywe Friedrichsdory Pruskie pod r. 1796, łatwo mogące bydź od prawdziwych rozeznane, gdyż są daleko lżeysze, maią kolor właściwy mosiędzu, z którego są robione, nie maią brzęku złota, i na okręgu nie maią nakarbowania czyli obrączki. Wzywa się wszystkie władze Skarbowe i Policyyne, ażeby dawały baczność na kurs takich fałszywych Friedrichsdorow, i przez śledzenie winowaycow zapobiegały szkodzie, na którąby publiczność mogła bydź wystawiona. — W Warszawie d. 2 Listopada 1812 r.

Bieńkowski.

Jeden z prywatnych listow donosi czyn naszego rodaka, godny z wszech względow wiadomości publiczney. W. Antoni Rostworowski pełniący obowiązki przy sztabie J. dywizyi Latour Maubourg, nie odstępuiąc od boku tego walecznego dowodzcy w pamiętney bitwie pod Mozayskiem, przy natarciu jazdy nieprzyiacielskiey, dostał kontuzyą w nogę. Nie zmnieyszyło to odwagi młodego rycerza: w chwilę potem dążąc za posuwaiącym się Jenerałem, odniosł raz daleko srozszy, kula bowiem działowa urwała mu lewą rękę powyżey łokcia. Nietracąc bynaymniey przytomności umysłu, oddalił się z poboiowiska, żądał z zimną krwią, aby mu odięto szczątki zdruzgotaney ręki, a w czasie nayboleśnieyszey operacyi, rzekł z uśmiechem do ubolewaiącego nad nim brata i towarzysza broni: "Wypłaciłem dług moiey Oyczyznie, teraz dopiero będę używał z słodyczą spokoyności na łonie moiey familii."

Ze Lwowa d. 27 Października.

Przeszłego piątku, dnia 23 b. m. wyruszył stąd na mieysce dalszego przeznaczenia pułk pieszy Weidenfelda, a onegday pułk pieszy Giulaja. D. 23 b. m. nadciągnął tu 3ci bataliion pieszego pułku Bellegarda, onegday zaś nadciągnęły rownież 3cie bataliiony pułkow de Ligne i Straucha.

Dnia 18 Października miał się odbyć w kraiach Moskiewskich nowy zaciąg do woyska. Fabryki tameczne doznały przez woynę przeszkody w robotach, i nie wystarczaią iuż potrzebom woyska.

D. 9 i 10 Października Metropolita Gabryel i Skarłak (Karol) Sturza, Gubernator części kraiu przypadłey Moskwie, wyiechali z Jass do Kisznewa, miasta Guberskiego. Tamże miał także wyiechać Senator Miłasiewicz. Wszystkie potrzeby woienne z Benderu, Kilii, Akermanu i Chocimia przewiezione będą na lewy brzeg Dunaiu; powod tego iest niewiadomy. Małe oddziały woysk Moskiewskich, które stały ieszcze w Multanach i na Wołoszczyznie, iuż stamtąd wychodzą.

Listy z Odessy są bardzo smutne. Niewiadomo przez iaki sposób dostała się tam zaraźliwa choroba, którą uznano za morową zarazę. Chorych zwożą do urządzonego tym końcem w twierdzy szpitalu, a Xże Richelieu przedsięwziął nayskutecznieysze sposoby, ażeby rozszerzaniu się złego zapobiedz. Z miasta nie wypuszczaią nikogo; że zaś iest rozległe, a domy mieszkalne wielkiemi magazynami są przedzielane, i zima się zbliża, spodziewaią

się więc, iż ta straszna zaraza szerzyć się nie będzie. Nieszczęście to iednak zaszkodzi bardzo w każdym przypadku portowi Odessy. W Czarnowicach na Bukowinie ustanowiono 40todniową kwaratannę dla podrożnych przyieżdzaiących z Multan.

DONIESIENIA.

Pan Desirabode, z Paryża, Chirurg, Dentysta głowney kwatery Cesarskiey wielkiego woyska, ma honor uwiadomić Publiczność o swoim pobycie w mieście Warszawie, gdzie stosownie do otrzymanego pozwolenia Rządu, sprawować będzie swoią sztukę i sprzedawać swoią wodę, która cudownemi skutkami ziednała sobie powszechną pochwałę, i o którey Dzienniki tylekroć z pochwałą wspominały. Co aby udowodnić, przyłącza Pan Desirabode nastepuiące pismo:

Cesarsko Francuzkie. Zaświadczenie.

My Jan Franciszek de Bourgoing, Kommendant legii honorowey, nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister Cesarza Jmci Francuzow i Króla Włoskiego, Protektora Ligi Reńskiey &c. &c. przy Królu Jmci Saskim, Xiążęciu Warszawskim &c. Udowodniamy i Zapewniamy, iż Pan Desirabode, z Paryża, posiadaiący wodę antyskorbutyczną, którey dobry gatunek władze lekarskie w Paryżu, Wiedniu &c. uznały, i którey sprzedaż we Francyi została upoważnioną szczególnym Dekretem Rządu, otrzymał od Króla Jmci Saskiego, za pośrednictwem naszym, pozwolenie sprzedawania iey w kraiach iego. Na dowod czego, wydaliśmy ninieysze zaświadczenie Panu Desirabode, ażeby mu służyło, iak prawo i słuszność wymaga. — Działo się w Dreznie dnia 26 Września 1809 roku. (L.S.) *Bourgoing.*

Przez Ministra Francuzkiego, *Lefebure.*

Sposob prosty i łatwy zachowania zębow w ich białości, i mienia warg i dziąseł zawsze świeżych i koloru rożowego.

Woda antyskorbutyczna, którey Pan Desirabode, Dentysta Paryzki, iest iedynym właścicielem, znaną iest tak przez swoią skuteczność iak proste użycie. Bieli prędko nayczarnieysze zęby, wprawiane czyni tak iasnemi iak są naturalne, i natychmiast oczyszcza ie z kamienia winnego (tartare) osiadaiącego przy nich. Wytępia wszystkie plamy, iakiegokolwiek badź koloru; uśmierza niezwłocznie ból, ochrania zęby od prochnienia i wstrzymuie rozszerzenie się tegoż, ieżeli się iuż zaczęło, przez włożenie kawałka bawełny w tey wodzie zmaczanego w ząb spruchniały; niedopuszcza prochnienia pobliskich zębow. Umacnia chwieiące się zęby, tudzież słabe dziąsła, które ieźli odstaią od zębow, znowu do nich przyrosną. Wargi, które straciły swoy kolor, odzyskuią go przez polizanie ich iezykiem podczas wymywania ust i po wymyciu. Zapobiega nieprzyiemnemu odorowi z ust, a dobry sprawuie. Widać zaraz wychodzącą nieczystą i ostrą wilgotność, która się w dziąsłach i skorce znayduie, a tym sposobem zapobiega prochnieniu w samych iego początkach. Leczy szkorbut na lądzie i na morzu, lub niedopuszcza go; niszczy nabrzmiałość dziąseł, i wyprowadza z nich zbyteczną krew. Leczy nakoniec wszystkie choroby ustne, które często z zaniedbania osob niemi dotkniętych pochodzą. W 15stu minutach można się iuż o tych przymiotach przekonać. Woyskowi, niemaiętni leczeni będą bezpłatnie.

Sposob używania. Wymywaią się tylko każdego poranku usta świeżą wodą. Raz na tydzień wlewa się mała łyżka tey wody antyskorbutyczney do szlaneczki, bez przymięszania inney wody, i umoczoną w niey szczoteczką chędoży się zęby i dziąsła, aż do wypotrzebowania rzeczoney łyżki tey wody. Prosty ten sposob czyni zęby tak białemi, iak kość słoniową; zapobiega okropnym bolom zębow pochodzącym z prochnienia, uśmierza ie, a na co nie znano przez długi czas innego sposobu, procz pozbawienia się z tey naypięknieyszey ozdoby natury. Na przekonanie o nieszkodliwości roślin antyskorbutycznych, użytych do tey wody, Pan Desirabode ofiaruie się ią pić, gdy zaydzie żądanie. Woda ta zostawia w ustach przyiemny smak.

Cena butelek iest: 1 1/2, 3, 6, 12 talarow Pruskich podług wielkości. —— Im starszą iest ta woda, tym dzielnieysze iey skutki.

Uważać potrzeba, ażeby nazwisko Pana Desirabode znaydowało się na karteczce

przylepioney do buteleczki, inaczey bowiem niebyłaby kupioną ſu niego, i doznanoby zawodu, iak się to iuż zdarzyło. — Osoby niemieszkaiące w Warszawie, a życzące sobie tey wody, raczą tylko przesłać przez pocztę do Pana Desirabode należytość za buteleczki, które z naywiększą akuratnością przez naſtępuiącą pocztę przesłane im zoſtaną. Liſty z pieniądzmi maią bydź frankowane; i nieposzle się za mnieyszą ilość, iak 3 Talary Pruskie.

Mieszka on w Pałacu Xiężney Sapieżyny, dawniey Walickiego, na pierwszym piętrze Nro 542 przy ulicy długiey w Warszawie.

Dnia 17 Liſtopada 1812 r. o godzinie 9tey ranney w domu na Kaźmierzu przy Krakowie pod Nrem 68 w Browarze tamże będącym sprzedane będą przez publiczną licytacyą za gotową kurant monetę, war piwa na Angielskie fabrykowanego, słodu zamoczonego korcy dziesięć, i słodu wyrobionego cwierci siedm. Życzący sobie nabyć takowęgo piwa i słodu zechcą się w oznaczonym mieyscu i czasie znaydować. W Krakowie d. 4 Liſtopada 1812 roku.

Jan Nepomucen Franki, Komornik T. C. P. J. D Kr.

Kamienica Przechodnia w Rynku w Krakowie pod Nrem 237 sytuowana — do Massy kredalney Pawła Schöna należąca — na wniesienie Ur. Antoniego Kłossowskiego Patrona Tryb. Cyw. I. Jn. D. K. przy ulicy Sławkowskiey pod Nr. 445 mieszkaiącego — iako tey w Massy kredalney uſtanowionego Kuratora — przez licytacyą publiczną sprzedaną zoſtanie. — Przygotowawcze zatem przysądzenie tegoż domu — po naſtąpionym ſtosownie do Prawa ogłoszeniu warunkow — w dniu naznaczonym 16 Grudnia 1812 Roku przed niżey podpisanym — iako do tey przedarzy rezolucyą Wys. Tryb. Cyw. I. Jn. D. K. — z dnia 15 Października r. b. do Nro 3692 wypadłą delegowanym w Rynku w domu pod Nrem 456 — o godzinie 9 z rana naſtąpi — pod kondycyami naſtępuiącemi: 1) Cena pierwszego wywołania ſtanowi się 42904 złp. 26 2/3 gr. ktora z dwoch trzecich części summy szacunkowey 64357 złp. 10 gr wynika. — 2) Kupiciel przyszły przyimie na kamienicy summy kapitalne Widerkauffowe 17500 złp. wynoszące. — 3) Resztuiącą summę iaka się z Przedarzy okaże Kupiciel po odtrąceniu Widerkauffow w trzech rocznych ratach z prowizyą po 5 od ſta decursive do Depozytu Trybunału składać winien — lub o tey zapłacenie z kredytorami Schönowskiemi, którym ta summa przez tuteyszy Trybunał do zapłacenia przeznaczoną zoſtanie, ugodzić się. — 4) Każdy chęć kupna tey kamienicy maiący przed zaczęciem licytacyi, złoży niżey podpisanemu dziesiątą część iako Wadium, to ieſt 4290 złp. 14 gr. Gdyby zaś na terminie naznaczonym nikt z życzących sobie kupna tegoż domu nie ſtanął — na ten czas Kurator uſtanowiony Ur. Antoni Kłossowski — ſtosownie do Dekretu Królewskiego d. 26 Czerwca 1811 Roku wydanego, żądać będzie przysądzenia tey Kamienicy 2/3 wartości Wierzycielom pierwszeńſtwo z Kollokacyi maiącym. — 5) Jeżeliby przyszły Nabywca Kamienicy resztuiącey summy w ratach wymienionych do Depozytu nie złożył, lub z Wierzycielami pierwszeńſtwo maiącemi nie ułożył się — na ten czas taż Kamienica na koszt i ſtratę nowego Nabywcy przez powtorną licytacyą puszczoną by była. — 6) Mieszkańcow w tey Kamienicy będących przy Kontraktach naymow — bądź na pismie, bądź słownie naſtąpionych — Nabywca do Roku utrzymać będzie obowązany. — W Krakowie dnia 26go Października 1812 Roku. *Woyciech Olearski, Notaryusz D. K.*

Podaie się do wiadomości, że Intrata tegoroczna dobr Oxy W. Jozefa Wąsowicza dziedzicznych na zaspokoienie Rady Gospodarczey Pułku 14 Jazdy zasekweſtrowana i pod 23 Sierpnia r. b. przez W. Karola Grabkowskiego zadzierżawiona (z powodu przez pomienionego dzierżawcę niezłożonego czynszu rocznego) kosztem tegoż a to w moc warunkow licytacyinych szczególniey Punktu 3 dnia 15 Liſtopada r. b. o godzinie 1 po południu tu w mieście Jędrzeiowie pod Nrem 68 więcey daiącemu na nowo wypuszczona zoſtanie; każdy więc chęć nabycia tey dzierżawy roczney maią y winien ieſt zaopatrzywszy się w Wadium 450 złp. wynoszące całkowitą summę po licytacyi złożyć się maiacą terminu i mieysca wyżey oznaczonego pilnować, gdzie każdego czasu tak warunki licytacyi iako też i urzędowy wyciąg Intraty przeyzrzeć może. — Datt. w Jędrzeiowie dnia 27 Października 1812.

J. Kucnowski, Kom. P. J. D. Krak.